

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 6 Issue 3, p. 591-600, March 2013

ALGILANAN SOSYAL YETKİNLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

*THE ADAPTATION OF PERCEIVED SOCIAL COMPETENCE SCALE TO
TURKISH: THE STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY*

Öğr. Gör. Hakan SARIÇAM

Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Doç. Dr. Ahmet AKIN

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD

Dr. Ümran AKIN

Hendek İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Yar. Doç. Dr. Mehmet ÇARDAK

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimde Psikolojik Hizmetler ABD

Abstract

The aim of this research was to standardize the Perceived Social Competence Scale (Anderson-Butcher, Iachini & Amorose, 2007) to Turkish culture and to examine its psychometric properties. The research was conducted on 444 high school students in Sakarya, Turkey. The validity and reliability of scale was investigated by test re-test, Cronbach alpha, confirmatory factor analysis and criterion related validity methods. The Self-Confidence Scale (Akin,

---

* Bu çalışma 19-21 Eylül 2012 tarihleri arasında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde gerçekleştirilen III. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresinde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

2007) was used for the criterion related validity. Results obtained from the confirmatory factor analyses demonstrated that 6 items yielded one factor as original form and that the one-dimensional model was well fit ($\chi^2=7.34$, $df=7$, $RMSEA=.010$, $CFI=1.00$, $RFI=0.99$, $IFI=1.00$, $AGFI=.98$, $GFI=.99$, $NFI=.99$ and $SRMR=.018$). Factor loadings ranged from .57 to .80. For internal consistency, cronbach alpha coefficient of the scale was found as .80. According to concurrent validity results significant relationships were found between perceived social competence, internal self-confidence ($r= .39$) and external self-confidence ($r= .39$). Corrected item-total correlations ranged from .52 to .66 and according to t-test results differences between each item's means of upper 27% and lower 27% points were significant. Overall results demonstrated that Perceived Social Competence Scale can be used as a valid and reliable instrument in the field of education, psychology and guidance. Although many researchers developed a lot of different self-report measures in order to measure and study communication skills, few well-known social competence measures exists in Turkey to assess the social competence. Thus, translating and adapting the Perceived Social Competence Scale into Turkish language and culture is quite important to understand and develop the multidimensional construct of communication skills in relation to this culture. Moreover, it can be used as efficient instruments in order to assess assertiveness, emphatic tendency, communication skills.

Key Words: Perceived social competence, scale adaptation

Öz

Bu araştırmanın amacı Anderson-Butcher, Iachini ve Amorose (2007) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğini Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmaktır. Araştırmaya Sakarya ili merkez ilçelere bağlı farklı liselerde öğrenim gören rasgele seçilmiş 444 (226 erkek ve 218 kız) lise öğrencisi katılmıştır. Ölçeğin psikometrik özellikleri, test-tekrar test, iç tutarlık, doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt bağıntılı (benzer ölçek) geçerlik yöntemleriyle incelenmiştir. Ölçüt bağıntılı geçerlik için (Akin, 2007) tarafından geliştirilen Özgüven Ölçeği kullanılmıştır. Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin yapı geçerliği için uygulanan doğrulayıcı faktör analizinde orijinal formla tutarlı olarak 6 maddeden oluştuğu ve maddelerin tek boyutta toplandığı görülmüştür ($\chi^2=7.34$, $sd=7$, $RMSEA=.010$, $CFI=1.00$, $RFI=0.99$, $IFI=1.00$, $AGFI=.98$, $GFI=.99$, $NFI=.99$ ve $SRMR=.018$). Ölçeğin faktör yükleri .57 ile .80 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ise .80 olarak bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt geçerliği çalışmasında algılanan sosyal yetkinlik ile iç özgüven arasında pozitif ilişki ($r= .39$) ve dış özgüven arasında pozitif ilişki ($r= .47$) olduğu görülmüştür. Ayrıca ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .52 ile .66 arasında sıralandığı ve %27'lik alt-üst grupların ortalamaları arasındaki tüm farkların anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin eğitim, psikoloji ve rehberlik alanında kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Bununla birlikte birçok çalışmacı iletişim becerilerini değerlendiren ölçekler geliştirse de bunlardan çok azı sosyal yetkinlik ile ilgili bilgi vermektedir. Bu yüzden

Türkçeye çevrilen ve Türk kültürüne adapte edilen Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin çok boyutlu iletişim becerilerini değerlendirmede ve algılamada önemli katkıları olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, ölçeğin atılganlık, empatik eğilim, iletişim becerileri düzeylerini belirleyen geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla ilişkisine bakılabilir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan sosyal yetkinlik, ölçek uyarlaması

Giriş

Sosyal açıdan yetkin olma durumu, paralelinde bireyin sosyal yetkinliğini geliştirme çabaları ve araştırmaları, hızlı değişimlerin, rekabetin ve bir yandan işbirlikçi çalışma ve yaşamının önemli hale geldiği günümüzde, giderek artan bir ilgi odağı olduğu göze çarpmaktadır. Son zamanlarda, özellikle çocuklar ve gençlere yönelik önleme, erken müdahale ve pozitif gençlik gelişimi kapsamında sosyal yetkinlik veya sosyal yetkinliği geliştirme çalışmaları sosyal araştırmacılar için öncelikli konular arasındadır (Akın, Akın, Gediksiz, Arslan, Sarıçam & Yalnız, 2012; Anderson-Butcher, Stetler, & Midle, 2006; Barton, Watkins, & Jarjoura, 1997; Brooks, 2006; Morrison, Alcorn, & Nelums, 1997; Peebles-Wilkins, 2004). Bireyin çevreye uyum sağlaması ve çevreyle uyum içerisinde yaşaması için bir takım yeterliklere ve becerilere sahip olması gerekir. Sosyal yetkinlikler ve sosyal beceriler bir arada uyumlu yaşanabilmesi için eğitimle geliştirilebilen ve bireylerin geliştirmesi gereken temel kendine bakış açısı ve becerilerdir (Bacanlı, 2012). Sosyal beceri ve sosyal yetkinlik kavramlarının, eş anlamlı olduğunu ifade eden açıklamalar olduğu gibi bu kavramların birbirlerinden ayrı yapılar olduğunu ve sosyal yetkinlik kavramının, sosyal becerileri içinde barındıran genel bir kavram olduğunu ifade eden açıklamalar da bulunmaktadır (Connly, 1989).

Sosyal yetkinlik kavramı bir bireyin diğer kişilerle olumlu sosyal iletişimi başlatabilme ve devam ettirebilme becerisi olarak tanımlanmaktadır (Gresham, Sugai, & Horner, 2001; Katz et al., 1995; Rydell, Hagekull, & Bohlin, 1997). Bir başka tanıma göre ise sosyal yetkinlik, bireyin pozitif tepkiye neden olacak ve negatif tepkiden uzaklaşmaya yardımcı olacak biçimde diğer bireylerle etkileşimini sağlayan, sosyal olarak kabul görmüş öğrenilmiş davranışlardır (Gresham & Elliot, 1993). Bu tanımlardan yola çıkarak sosyal yetkinliğin, var olan sosyal-iletişim becerilerini kullanabilme potansiyeli olduğu söylenebilir. Sosyal yetkinlik algısı; davranışlarının etkili olabileceğine güvenme ve sosyal yetkin davranışların başkaları tarafından desteklenmesinden oluşmaktadır. Sosyal yetkinlik algısının gelişmesinde, bireyin yetkin davranışlarda bulunması ve çevresindeki kişilerden de bu yönde geri bildirimler alması gerekmektedir (Akın, Akın, Gediksiz, Arslan, Sarıçam & Yalnız, 2012; Coleman, 2003).

Sosyal yetkinlik algısının oluşmasında ailelerden algılanan sosyal destek (Dowda, Dishman, Pfeiffer & Pate 2007; Torres & Solberg, 2001), ebeveyn ve arkadaş ilişkilerinin etkili olduğu (Dekovic & Meeus, 1997); bu durumun sosyal kaygının

doğrudan veya dolaylı bir tetikleyicisi olduğu (Kashdan & Roberts, 2004) bilinmektedir. Bununla birlikte sosyal yetkinliğin kişilik gelişimi (Obradovic, van Dulmen, Yates, Carlson, & Egeland, 2006; Warnes, Sheridan, Geske, & Warnes, 2005), kişilerarası ilişkiler (Matsushima & Shiomi, 2003), akademik başarı ve psikolojik iyi olma (Gagnon & Nagle, 2004; Copeland, 2005; Obradovic, van Dulmen, Yates, Carlson, & Egeland, 2006) gibi geniş bir dizi yapıya olumlu katkı sağladığının yanı sıra depresyonu azalttığı (Payne & Jahoda, 2004) saptanmıştır. Yani bireyin yaşamında bu denli önemli olan sosyal yetkinlik düzeyinin bilinmesi sosyal kaygının azaltılmasında, kişiler arası ilişkilerin düzenleyerek yalnızlığın önlenmesinde buna paralel olarak depresyona girme olasılığının azaltılmasında uygulamacılara ve araştırmacılara bir yol haritası oluşturacağı düşünülmektedir.

Türkiye’de sosyal yetkinlik düzeyini ölçen çalışmalar incelendiğinde, Bilgin (1999) tarafından geliştirilen 40 maddeden oluşan “Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçeği” ile Ünlü (2004) tarafından geliştirilen ve romantik ilişkiler ile yakın ilişkilerde sosyal yetkinlik düzeyini değerlendiren “Karşı Cinsle İlişkide Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçeği” göze çarpmaktadır. Sosyal yetkinlik düzeyini tespit ederken algılanan sosyal yetkinlik düzeyini değerlendiren genel bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bu alanda çok sayıda araştırma yapan Anderson-Butcher ve arkadaşları, sosyal yetkinlik düzeyini değerlendiren bir ölçme aracı geliştirmişlerdir. Bu araştırmanın amacı Anderson-Butcher, Iachini ve Amorose (2007) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği’ni Türk kültürüne uyarlamaktır.

Yöntem

Araştırma Grubu

Bu araştırma Sakarya ili merkez ilçelerde farklı liselerde öğrenim gören tesadüfi yöntemle seçilmiş 444 lise öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Çoğunluğu 15 ile 18 yaş arasında bulunan ve yaş ortalaması 16.9 olan öğrencilerin 226’i (% 51) erkek ve 218’ü (% 49) kız öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Öz-güven Ölçeği: Öz-güven kavramının hem öz yeterlilik (Akin; 2007) hem de öz saygıyla (Sarıçam & Güven, 2012) eş anlamlı kullanılmasının yetkinlik kavramını değerlendirmede referans olacağı düşünüldüğünden ölçüt bağıntılı ((benzer ölçek) geçerlilik için Öz-güven Ölçeği kullanılmıştır. Akin (2007) tarafından geliştirilen Öz-güven Ölçeği 33 madde ve 2 alt boyuttan oluşan kendini değerlendirmeye yönelik 5’li Likert tipi bir ölçektir. 17 maddeden oluşan iç öz-güven alt boyutunun madde faktör yükleri .31 ile .74 arasında sıralanmakta ve toplam varyansın%26.4’ünü açıklamaktadır. 16 maddeden oluşan dış öz-güven alt boyutunun madde faktör yükleri 32 ile .75 arasında değişmekte ve toplam varyansın %17.2’sini açıklamaktadır. Ölçeğin uyum indeksi değerleri RMSEA= .044, NFI= .90, CFI= .96, IFI= .96, RFI= .89, GFI= .94, AGFI= .91 ve SRMR= .058 ‘dir. Öz-güven ölçeği ile Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri arasında $r = .87$ ilişki vardır. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları ölçeğin

bütünü için .83, iç öz-güven faktörü için .83 ve dış özgüven faktörü için .85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenirlilik korelasyon katsayılarının ölçeğin bütünü için .94, iç öz-güven için .97, dış öz-güven için .87 olduğu, ayrıca madde-toplam test korelasyonlarının .30 ile .72 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği: Anderson-Butcher, Iachini ve Amorose (2007) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği, sosyal yetkinlik kavramını hem bireyin kendisini sosyal ilişkilerde nasıl algıladığına hem de kendisi hakkında bilgi vermesine dayanarak değerlendiren (self-report) bir ölçme aracıdır. 6 maddeden oluşan Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği 5'li bir derecelendirmeye sahiptir ("1" Hiç katılmıyorum-"5" Tamamen katılıyorum). Ölçekten alınabilecek puanlar 6 ile 30 arasında sıralanmaktadır. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizinde KMO örneklem uygunluk katsayısının .87 olduğu, maddelerin tek faktörde toplandığı ve maddelerin toplam varyansın %61.36'sını açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin faktör yükleri sırasıyla .64, .74, .75, .76, .75 ve .76 bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan doğrulayıcı faktör analizinde 6 maddenin tek boyutta toplandığı görülmüştür ($\chi^2=44.76$, $sd=9$, $RMSEA=.09$, $CFI=.98$, $GFI=.97$, $NNFI=.97$). Geçerlik ve güvenirlilik çalışmalarından elde edilen sonuçlar Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirliliğinin sağlandığını göstermektedir (Schrank ve diğerleri, 2011).

İşlem

Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği'nin uyarlama çalışması için ölçeği geliştiren Anderson-Butcher ile e-mail yoluyla iletişim kurulmuş ve ölçeğin uyarlanabileceğine ilişkin gerekli izin alınmıştır. Ölçeğin Türkçeye çevrilme süreci belli aşamalardan oluşmaktadır. Öncelikle ölçek İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Filoloji bölümü mezunu 3 dil uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiş ve daha sonra bu Türkçe formlar tekrar İngilizceye çevrilerek İngilizce ve Türkçeyi bilen 23 kişiye uygulanarak iki form arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Yine aynı öğretim üyeleri elde ettikleri Türkçe formlar üzerinde tartışarak anlam ve gramer açısından gerekli düzeltmeleri yapmış ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Son aşamada bu form, psikolojik danışma ve rehberlik ve ölçme ve değerlendirme alanındaki 2 öğretim üyesine inceletilerek görüşleri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Hazırlanan Türkçe form çoğaltılarak üniversite öğrencilerine gerekli açıklama yapıldıktan sonra uygulanmış ve formlar toplanarak, verilerin bilgisayar ortamına aktarılması sağlanmıştır. Bu araştırmada Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği'nin geçerlik çalışması olarak yapı geçerliği incelenmiş ve yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA kullanılmasının nedeni orijinal formun faktör yapısının Türk öğrenciler üzerinde yürütülen doğrulanıp doğrulanmadığını incelemektir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2004). Uyum indekslerinde genelde olduğu gibi, $RMSEA < .08$ (Bayram, 2010; Browne & Cudeck, 1993), RMR için $< .05$ ve GFI , CFI , NFI , RFI ve IFI için $> .90$ ölçüt olarak alınmıştır (Hu & Bentler, 1999). Ortalama ve toplam puanlar arasındaki ilişkileri tespit etmek için Pearson Momentler Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Algılanan Sosyal

Yetkinlik Ölçeğinin güvenilirliği iç tutarlık güvenilirlik katsayısı ile madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu ve %27'lik alt-üst grupların ortalamaları farkı ile incelenmiştir. Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 17 ve LISREL 8.54 programları kullanılmıştır.

Bulgular

Dilsel eşdeğerlik

İngilizce ve Türkçeyi çok iyi bilen 23 kişinin İngilizce form puanları ile Türkçe form puanları arasındaki korelasyon katsayısı $r = .83$ ($p < .01$) olarak bulunmuş ve sonuçlar Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Orijinal form ile Türkçe form arasındaki ilişkiye yönelik Pearson Momentler Korelasyon Analizi sonuçları

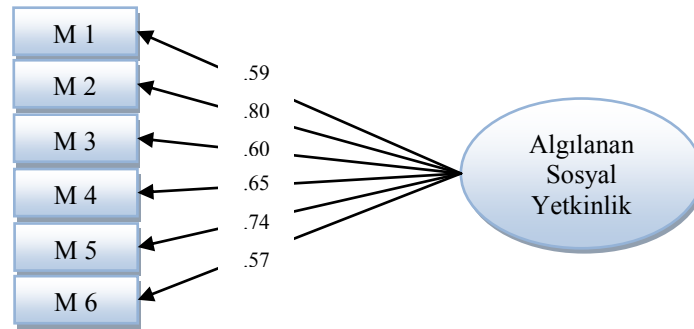
Uygulama	N	$\bar{X}$	Ss	r
Türkçe form	23	25.22	4.80	
İngilizce form	23	23.15	3.11	.83**

** $p < .01$

Yapı Geçerliği

Doğrulamalı faktör analizi. Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği'nin yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. Yapılan DFA'da elde edilen modelin uyum indeksleri incelenmiş ve tek boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2=7.34$, $sd=7$, $RMSEA=.010$, $CFI=1.00$, $RFI=0.99$, $IFI=1.00$, $AGFI=.98$, $GFI=.99$, $NFI=.99$ ve $SRMR=.018$). Ölçeğin faktör yükleri .57 ile .80 arasında sıralanmaktadır. Modele ilişkin faktör yükleri Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği'ne İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

Ölçüt geçerliliği

Ölçeğin ölçüt geçerliliği çalışmasında algılanan sosyal yetkinlik ile iç özgüven arasında pozitif ($r = .39$) ilişki ve dış özgüven arasında ($r = .47$) olduğu görülmektedir.

Güvenirlik

Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin Cronbach Alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .80, ayrıca ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği için ölçek 21 gün ara ile aynı çalışma grubundan 88 öğrenciye tekrar uygulandığında, iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı $r = .69$ olarak bulunmuştur.

Madde Analizi

Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .29 ile .62 arasında sıralandığı görülmektedir. Ayrıca toplam puanlara göre belirlenmiş %27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki farklara ilişkin t ($sd=441$) değerlerinin ise 6.09 ($p < .001$) ile 11.56 ($p < .001$) arasında değiştiği görülmüştür. Bulgular Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği Düzeltilmiş Madde-test Korelasyonları ve Alt-Üst %27 t değerleri

Madde	r_{jx}	t
		Alt-Üst %27
1	.53	6.48***
2	.66	11.56***
3	.56	7.89***
4	.54	7.21***
5	.57	8.37***
6	.52	6.09***

*** $p < .001$

Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğini Türkçe kültürüne uyarlamasıdır. Ölçeğin geçerliği faktör analizi, ayırt edici geçerlik ve benzer ölçek geçerliği ile belirlenmiştir. Yapı geçerliği için uygulanan DFA sonucunda ölçeğin tek boyutlu olarak uyum verdiği ve uyum indeksi değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Hu & Bentler, 1999). Ayırt edici geçerlik çalışması sonucunda ölçekte yer alan 6 maddenin alt grupla üst grubu birbirinden anlamlı düzeyde ayırt ettiği görülmüştür. Benzer ölçek geçerliği (uyum geçerliği) çalışması sonucunda ise ölçeğin geçerli olduğu sonucuna varılmıştır. Bu üç geçerlik çalışmasından elde edilen sonuçlar, araştırma literatüründe önerilen ve kabul edilebilir aralıklar arasında bulunmaktadır (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2011). Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayılarının yüksek bulunması iç tutarlılığının yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Madde-toplam korelasyonunun yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin, bireyleri ölçülen özellik bakımından iyi derecede ayırt ettiği (Büyüköztürk, 2004) göz önüne alındığında, madde-toplam korelasyonlarının yeterli olduğu görülmektedir (Büyüköztürk, 2011). Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgular Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin Türkçe formunun geçerli ve

güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Türk kültürüne uyarlanan 6 maddelik ölçeğin 5'li ("1" Hiç Katılmıyorum-"5" Tamamen Katılıyorum) Likert tipi bir derecelendirmeye sahip olup; ölçekten alınabilecek en yüksek puan 30, en düşük puan ise 6'dır. Ters madde bulunmayan Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinden alınan puanlar yükseldikçe bireyin algılanan sosyal yetkinlik düzeyinin de yükseldiği söylenebilir.

Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeğinin bireylerin sosyal yetkinlik düzeyleri ile ilgili bilgi vermesinin yanı sıra yapılacak psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarında özellikle kişilerarası ilişkilerde yaşanan sorunların çözümünde, kişiler arası çatışma problemlerinin azaltılmasında katkısı olabileceği düşünülmektedir. Örneğin bir ilişkiyi başlatma ve devam ettirme becerisi olarak tanımlanan sosyal yetkinlik düzeyinin zayıf olması bireyin ilişkilerde kendini geriye çekmesine ve dolayısıyla yalnızlaşmasına sebep olabileceğinden sosyal yetkinlik düzeyini arttıracak rehberlik programları veya eğitim faaliyetleri bu tür sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır. Ayrıca, ölçeğin atılganlık, empatik eğilim, iletişim becerileri düzeylerini belirleyen geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla ilişkisine bakılabilir.

KAYNAKÇA

- AKIN, A., AKIN, Ü., GEDİKSİZ, E., ARSLAN, S., SARIÇAM, H., & YALNIZ, A. (2012). *Algılanan Sosyal Yetkinlik Ölçeği Türkçe Formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. III. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi, 19-21 Eylül, Bolu.
- AKIN, A. (2007). Öz-güven Ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 167-176.
- ANDERSON-BUTCHER, D., IACHINI, A.L., & AMOROSE, A.J. (2007). Initial reliability and validity of perceived social competence scale. *Research on Social Work Practice*, 18 (1), 47-54
- ANDERSON-BUTCHER, D., STETLER, E. G., & MIDLE, T. (2006). A case for expanded school-community partnerships in support of positive youth development. *Children & Schools*, 28, 155-163.
- BACANLI, H. (2012). *Sosyal beceri eğitimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- BARTON, W. H., WATKINS, M., & JARJOURA, R. (1997). Youths and communities: Toward comprehensive strategies for youth development. *Social Work*, 42, 483-493.
- BAYRAM, N. (2010). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- BİLGİN, M. (1999). 14-18 yaş grubu ergenlere yönelik sosyal yetkinlik beklentisi ölçeği geliştirme çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(12), 7 -15.

- BROOKS, J. (2006). Strengthening resilience in children and youths: Maximizing opportunities through schools. *Children & Schools*, 28, 69-76.
- BROWNE, M.W., & CUDECK, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Newbury Park, CA: Sage.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2011). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., AKGÜN, Ö., KAHVECİ, Ö., & DEMİREL, F. (2004). Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 207-239.
- COLEMAN, P. K. (2003). Perceptions of Parent-Child Attachment, Social Self-Efficacy and Peer Relationships in Middle Childhood, *Infant and Child Development*, 12, 351-368.
- CONNLY, J. (1989). Social self- efficacy in adolescence; relations with self- concept, social adjustment and mental health, *Canadian Journal of Behavior Science Review*, 21(3), s.258-269.
- COPELAND, J. W. (2005). The relationship between academic achievement and social skills among elementary students (Doctoral dissertation, Northern Arizona University, 2005). *Dissertation Abstracts International*, 66, 3925.
- DEKOVIC, M., & MEEUS, W. (1997). Peer relations in adolescence: Effects of parenting and adolescents' self-concept, *Journal of Adolescence*, 20(2), 163-176.
- DOWDA, M., DISHMAN, R. K., PFEIFFER, K. A., & PATE, R. R. (2007). Family support for physical activity in girls from 8th to 12th grade in South Carolina, *Preventive Medicine*, 44(2), 153-159.
- GAGNON, S. G., & NAGLE, R. J. (2004). Relationships between interactive play and social competence in at-risk preschool children. *Psychology in the Schools*, 41, 173-189.
- GRESHAM F. M., & ELLIOTT S. N. (1993). Social skills interventions for children. *Behavior Modification*, 17 (3) 287-313.
- GRESHAM, F. M., SUGAI, G., & HORNER, R. H. (2001). Interpreting outcomes of social skills training for students with high-incidence disabilities. *Exceptional Children*, 67, 331-344.
- KASHDAN, T. B., & ROBERTS, J. E. (2004). Social anxiety's impact on effect, curiosity, and social self-efficacy during a high self-focus social threat situation. *Cognitive Therapy and Research*, 28(1), 119-141.
- KATZ, L. G., MCCLELLAN, D. E., FULLER, J. O., & WALZ, G. R. (1995). *Building social competence in children: A practical handbook for counselors, psychologists, and*

- teachers. *ERIC Elementary and Early Childhood Education Clearinghouse*. Washington, DC: U.S. Department of Education.
- MORRISON, J. D., ALCORN, S., & NELUMS, M. (1997). Empowering community-based programs for youth development: Is social work education interested? *Social Work in Education, 33*, 321-333.
- OBRADOVIC, J., VAN DULMEN, M. H. M., YATES, T. M., CARLSON, E. A., & EGELAND, B. (2006). Developmental assessment of competence from early childhood to middle adolescence. *Journal of Adolescence, 29*, 857-889.
- PEEBLES-WILKINS, W. (2004). Youth development in schools. *Children & Schools, 26*, 3-4.
- SARIÇAM, H, & GÜVEN, M. (2012). Self-confidence and Religious Attitude. *JASSS (The Journal of Academic Social Science Studies, 5(7)*, 573-586.
- SCHRANK, B., WOPPMANN, A., SIBITZ, I., & LAUBER, C. (2011). Development and validation of an integrative scale to assess hope. *Health Expectations, 14(4)*, 417-428.
- ŞENCAN, B. (2009). Lise Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyi ile Sosyal Yetkinlik Beklentisi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TORRES, J. B., & SOLBERG, V. C. (2001). Role of self-efficacy, stress, social integration, and family support in latino college student persistence and health, *Journal of Vocational Behavior, 59(1)*, 53-63.
- ÜNLÜ, V. (2004). *Karşı Cinsle İlişkide Sosyal Yetkinlik Beklentisi Ölçeği*. Adana: Çukurova Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- WARNES, E. D., SHERIDAN, S. M., GESKE, J., & WARNES, W. A. (2005). Contextual approach to the assessment of social skills: Identifying meaningful behaviors for social competence. *Psychology in the Schools, 42*, 173-187.